

Vad har du fått?

- **Mammas dator (gratis)**
Hon fick den av sin chef för att hon hjälpte honom med en sak efter att hon pensionerat sig. Det är en bra dator.
- **Datorväskan (gratis)**
Den fick jag av min chef, som annars skulle slänga den. Jag har andra datorväskor, så jag behöver den inte.
- **En matchande dattormus (julklapp från mig)**
Du kan få användning av musen om du ska surfa på internet. Den är mycket lättare att peka med.
Men du behöver egentligen inte musen. Det finns en inbyggd mus i tangentbordet. Dessutom är skärmen en pekskärm, så du kan strunta i både tangentbordet och musen och använda datorn som en mobiltelefon.
- **Ett modem och ett mobilt bredbandsabonnemang (julklapp från mig)**
Jag betalar abonnemanget tills pandemin är över. Sedan gör du som du vill. Det finns flera alternativ.
  1. Du kan ta över abonnemanget
  2. Du kan skaffa ett vanligt bredband i lägenheten.
  3. Du kan koppla upp dig mot din egen mobiltelefon, men då måste du nog ha ett lite dyrare abonnemang till den.

Vad har du fått i datorn?

Man kan beskriva en dator som ”ett antal komponenter i en låda som tillsammans kör en massa program som tillsammans bildar ett operativsystem”.

Alla datorer måste alltså ha ett operativsystem. De vanligaste operativsystemen heter ”Windows”, ”iOS” och ”Android”. Du har t ex iOS i din telefon. Mobiltelefoner räknas också som datorer.

Operativsystemet i din dator heter ”Linux Mint”. Det ser ut som de andra operativsystemen och det fungerar ungefär likadant.

Så länge du bara använder Internet-programmet kommer du inte att märka någon skillnad alls. (Videokonferensen sker också i Internet-programmet. Att jag har gjort en egen ikon till den är för att videomötet ska öppnas direkt.)

Varför Linux, istället för ett av de vanliga systemen?

- Jag ville ge dig en dator som fungerar för det som du ska använda den till och inget annat.
- Jag ville inte att det skulle dyka upp en massa automatiska meddelanden hela tiden, om saker som datorn tycker att du ska göra.

Nästan alla datorer som säljs idag är gjorda för personer som inte kan någonting om datorer. Och det är precis så datorföretagen vill ha det. Därför säger de: "Var inte rädd. Du behöver inte lära dig någonting. Du ska bara göra som datorn säger åt dig."

Det är med andra ord precis som med bilar. De blir mer och mer automatiserade och förarna får svårare och svårare att förstå hur de fungerar.

I de andra operativsystemen är det ett evigt tjat om att man ska "uppdatera" och "registrera" och "ta del av en massa fantastiska tjänster." Om det ens tjatas. Ibland får man bara en hurring och blir åtsagd att kliva åt sidan. Det har hänt två gånger att jag har öppnat ett program för att skriva något och då kommer det upp en skylt som säger att "du får vänta lite, för först måste programmet uppdateras" och sedan STÅNGS programmet mitt framför näsen på mig. Och så får jag vänta 30 sek - och sedan har jag glömt vad jag skulle skriva. Och då blir jag skogstokig!

Jag är gammaldags och anser att:

I 99, 9 fall av 100 handlar "uppdatering" om att rätta till någon minimal miss som gjordes när programmet tillverkades. Och i 99, 9 fall av 100 påverkar inte det felet dig i alla fall, utan det är tillverkarna som vill hålla ryggen fri. Om de hade gjort ett program som fungerade från början skulle inte finnas någon anledning att uppdatera det!

Därför har jag installerat en variant av Linux.

- 1) Linux TJATAR INTE om att du ska göra saker. Om du vill uppdatera får du göra det, annars slipper du.
- 2) Linux gör som DU säger.
- 3) Linux är GRATIS.

Vad händer när du slår på datorn?

När du trycker på ON-knappen och strömmen går in i komponenterna händer följande:

- 1) Strömmen slås på och av inne i komponenterna (i extremt hög hastighet). Det är så de sänder varandra kommandon kodade i ettor (strömmen på) och nollor (strömmen av). Datorkod fungerar kort sagt som morse. Ett stort antal processer startas och när alla gått igång fungerar ”datorn”.

OBSERVERA ATT efter att datorn har startat gör den inget på eget bevåg. Allt som händer efter att det, händer därför att jag har bestämt det.

- 2) När uppstarten är klar kopplas modemmet upp mot Internet.
- 3) När modemmet har kontakt med Internet startas ”Internetläsaren”
- 4) När internetläsaren startat öppnas sidan med vår videokonferens.

Sedan måste du göra två saker:

- Välja att vara med på mötet, genom att trycka på knappen:

Heldag Fredrikssons familjemöte

Då kopplas kameran och mikrofonen på.

Man kan säga att det är som att komma in i en hall utanför mötesrummet. Där finns det tillfälle att kamma till sig innan man ska möta chefen.

- När du känner dig presentabel öppnar du dörren till mötesrummet och stiger in, genom att trycka på knappen:

Gå med nu

Först då kan vi andra se och höra dig. Om vi är där.

- Om vi inte är det får du ringa och säga åt oss.

Vad är Linux?

Linux uppfanns 1991 av en finlandssvensk som heter Linus Torvall och som uppenbarligen ser ut som Danne. ▶

Linux tillverkas av nördar för nördar - och nördar tar inte betalt av varandra. Det finns ett oändligt antal varianter av Linux, eftersom alla nördar kan göra en egen variant om de vill.

Linux Mint är en lättanvänd variant som jag använder själv.

Grundfilosofi med Linux är att:

Man inte ska göra saker, om man inte vet vad man gör.

Det tycker många är skrämmande, men du behöver bara lära dig några få saker. Du har redan lärt dig ungefär hälften av det du behöver kunna för att använda Internet.

- Du kan sätta på datorn med **ON-knappen** på vänstra sidan.
- Du kan stänga videoprogrammet genom att: **Hålla in** **och trycka på** **F4**.
- Du kan stänga av hela datorn genom att: **Hålla in** **och trycka på** **F5**.

- *Om skärmläckaren råkar gå igång*, kan du logga in genom att skriva **kalleskorpa** i en ruta och sedan trycka på hänglåsymbolen.